

**Василь Симоненко. Коротко про митця.
«Лебеді материнства». Фольклорна
основа поезії. Символічний зміст образу
лебедів.**

Тема уроку

Епіграф

*Великі дороги в світ широкий завжди
починаються від материнської пісні,
співаної над колискою.*

В. Симоненко

*Скільки б не судилося страждати,
Все одно благословлю завжди
День, коли мене родила мати
Для життя, для щастя, для біди.*

В. Симоненко

Життя та творчість

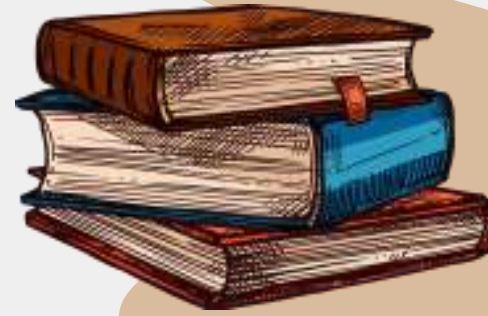
Народився Василь 8 січня 1935 року на Полтавщині в селі Біївці. Виховувався лише мамою–колгоспницею та дідусем. Симоненко ріс без батька, той зник невдовзі після народження сина.

Дитячі роки хлопчика були непростими, він бачив сльози матері, яка залишилась одна з дитиною в роки Другої світової війни, голод та людські страждання.

До школи малому приходилося ходити пішки більше 9 км, але закінчив її з золотою медаллю.

У 1952 році вирішує пов'язати своє життя з журналістикою. Вступив до Київського університету ім. Т. Шевченка де навчався разом з Б. Олійником, Т. Коломієць та Б. Рогозою та А. Москаленком. Саме в студентські роки в нього загорається іскра до творчості та поезії зокрема.

**Працював у редакціях трьох газет:
«Черкаська правда», «Молодь Черкащини»
та «Робітнича газета» в якості
кореспондента.**

**Товаришував з Л. Костенко, І. Драчем та А. Горською, разом
з якими відвідував Клуб творчої молоді у Києві.**

Василь Симоненко горів бажанням запалити національне відродження.

Разом зі своїми товаришами-шістдесятниками він займався питаннями розкриття злочину Сталіна проти українського народу.

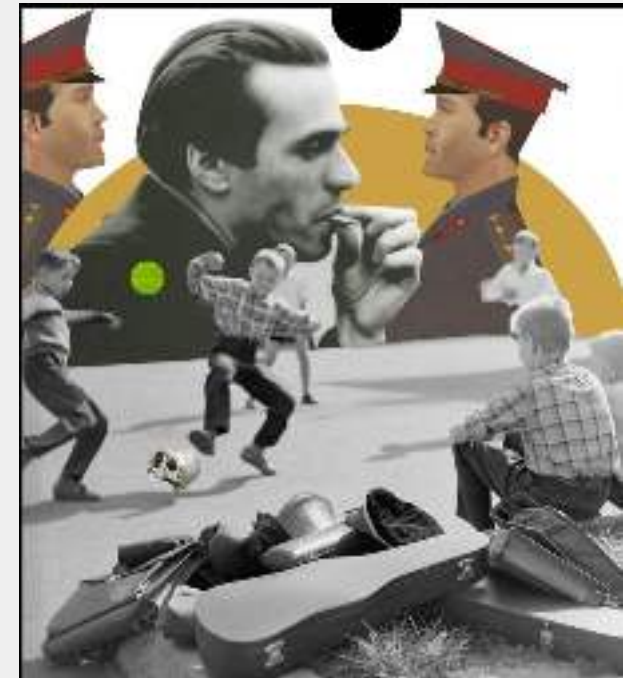

Симоненко був постійно під наглядом КДБ.

У 1952 році його жорстоко побили міліціонери.

З того часу його стали мучити гострі болі в боці, після чого йому діагностували рак нирок. Згорів за кілька місяців, наче свічка. У ніч проти 14 грудня 1963 році у поет помер у черкаській лікарні.

Письменник прожив лише 28 років.

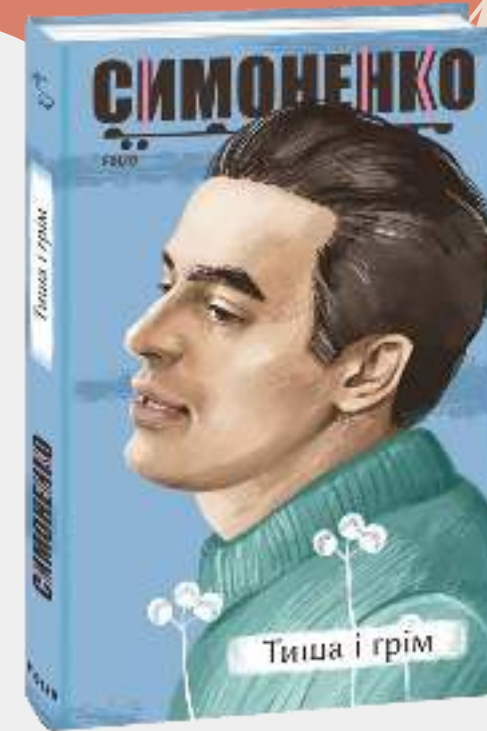
За день до смерті він написав заповіт.

Творчість

За все коротке життя Василя Симоненка встигли побачити світ лише дві книги – «Тиша і грім» (збірка поезій) та «Цар Плаксій і Лоскотрон». Його вірші вийшли друком у Мюнхені. Решта праць вийшла вже після смерті поета за допомогою його друзів.

Передбачення

- Як думаєте про що може йти мова у вірші «Лебеді материнства» Василя Симоненка?

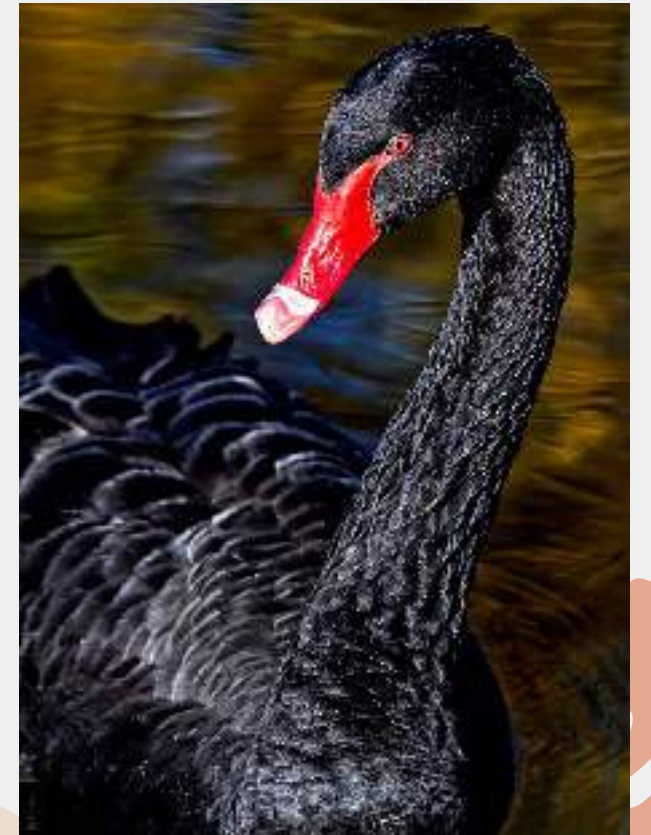
З чим у вас
асоціюються
лебеді?

Хвилинка-цікавинка

- **Лебеді** – це найбільший рід птахів з сімейства качкових, ряду гусеподібних. Їх розмах крил може досягати трьох метрів, а важать вони від 3 до 15 кілограмів.
- Існує всього **6 видів лебедів**, і деякі з них занесені до Червоної книги.
- Лебедине пір'я ніколи **не промокає**;
- Лебеді відомі своєю **вірністю** і моногамією.
- **Птах-рекордсмен** прожив у неволі 40 років, володар другого місця за довгожителством – 28 років;
- Лебеді є рекордсменами за **кількістю пір'я**, їх у дорослих особин на тілі налічується близько 25 тисяч!

«В мене була лиш мати...»

Ганна Федорівна Симоненко-Щербань, людина з щирою поетичною душею, закохана у народну пісню, передала все це синові, виховувала його за мудрими заповідями народної педагогіки. Природа наділила літературними здібностями і саму Ганну Федорівну. Був у неї зошит «Перлини поміж людей», куди збирала вона прислів'я, приказки у рідних Біївцях.

Прислів'я та приказки

- Материна молитва з дна моря рятує.
- Матері ні купити, ні заслужити.
- Мати праведна – огорода каменна.
- На сонці тепло, а біля матері добре.
- Рідна земля – матінка, чужа сторона – мачуха.
- Материнським словом Бог править.
- Без матінки рідної і квіти безбарвно цвітуть.
- Серце матері краще сонця гріє.
- Одна у людини рідна мати, одна у нього і Батьківщина.

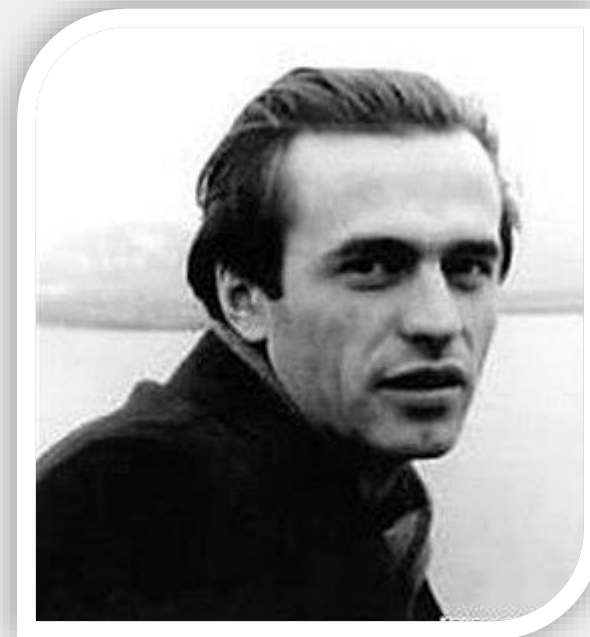
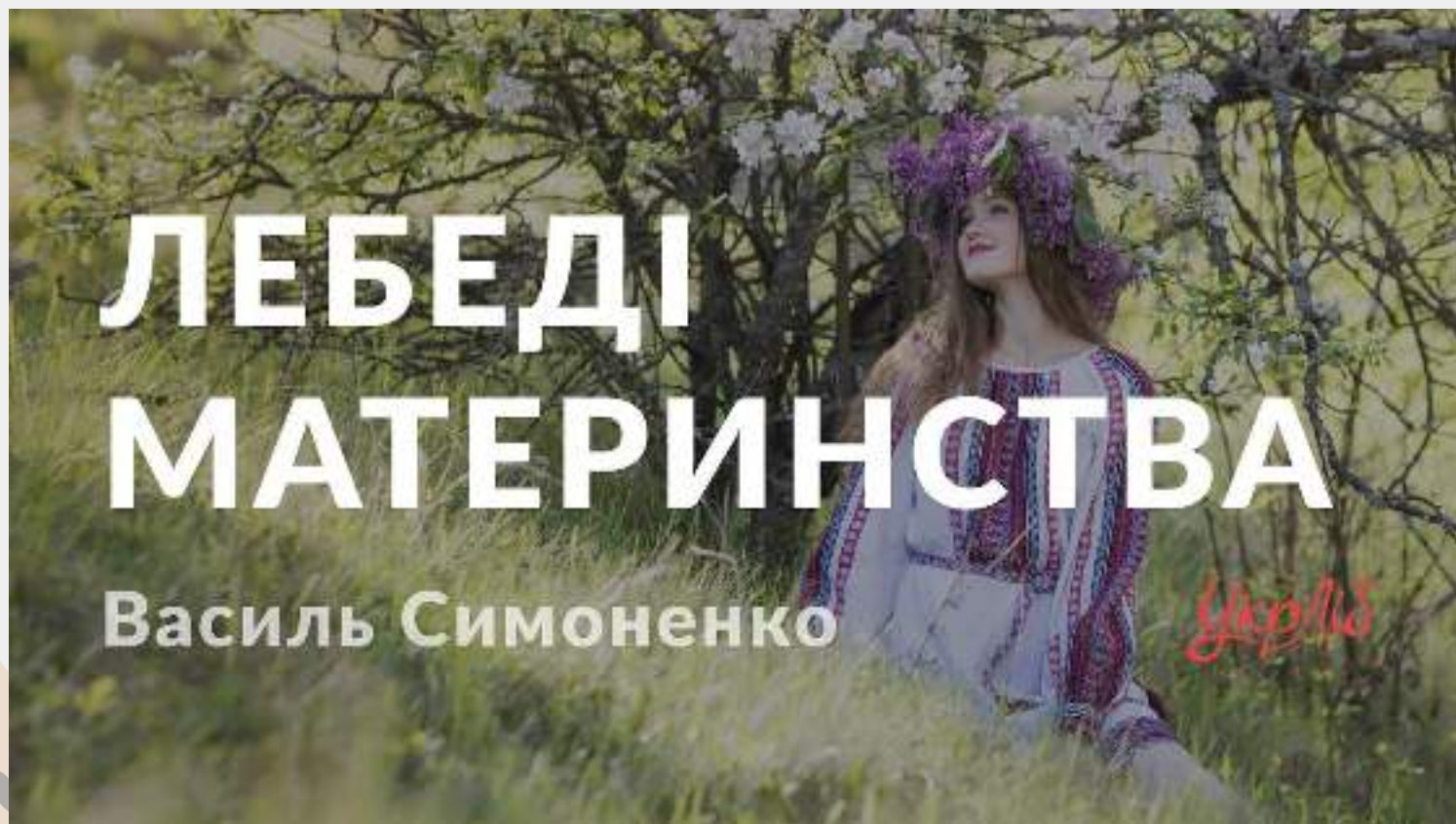

- Любов В. Симоненка до матері була невичерпною, але такою ж була і його любов до рідної землі саме тому він вирішив написати поезію, в якій ці дві любові злилися б воєдино. Так з-під його пера вийшов вірш «Лебеді материнства».

*За збірку «Лебеді материнства» (1981 р.) В. Симоненку
присуджено посмертно Державну премію України
ім. Т. Г. Шевченка.*

Виразне читання поезії

Словникова робота

Лиман - затока з морською водою в гирлі річки або озеро поблизу моря, іноді багате на грязі з лікувальними властивостями.

Сургучевий - від «сургуч» - забарвлена тверда смола, віск, що легко плавиться й застигає; уживається для опечатування пакетів, посилок, приміщень.

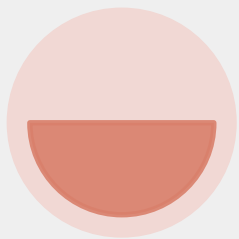
Шибa – віконне скло.

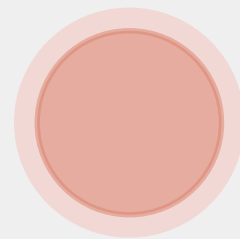
Досада – прикрість.

Марево – зорове явище в атмосфері, за якого на горизонті з'являються уявні зображення наземних предметів або ділянок неба; міраж.

Рік написання:
1962 рік.

Жанр: інтимна
лірика, колискова.

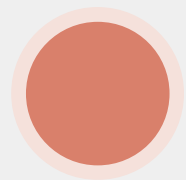
Тема твору: Настанова матері
маленькому сину не забувати
своє коріння, свою Батьківщину
у дорослому віці.

Ідея: Колискова матері свої
дитині як головна порада
життя, саме тому змалечку
варто навчати найважливішому
— любити свою Батьківщину.

Римування:
прехресне.

Віршовий
розмір – хорей

Основна думка: Можна все
на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки
Батьківщину.

Композиція

- Твір побудований як колискова, в якій матір, співаючи, мріє про щасливу долю своєї дитини: щасливе життя, гарну дружину, вірних друзів.

Він умовно ділиться на дві частини. У першій ми відчули материнську ласку й турботу про малого сина (він ще в колисці); у другій — йдеться мова про клопоти, які буде мати вже дитина дорослою людиною.

Художні засоби

Епітети: лебеді рожеві, зорі сургучеві, сивими очима, материнська добра ласка, колиску синову, тихі зорі, рожевим пір'ям, золотим сузір'ям, приспані тривоги, хмельні смеркання, мавки чорноброві, сади зелені, хлопців-чорночубих, диво-наречені, рідну матір, очі материнські, білява хата, на чужому полі.

Порівняння: лебеді, як мрії.

Метафори: лебеді мріють крилами з туману, зорі сиплють ночі у лимани, казка заглядає в шибу сивими очима, півні тривожили темряву, лебеді танцювали в хаті на стіні, тривоги виростуть, очі материнські і білява хата за тобою будуть мандрувати, верби і тополі прийдуть з України.

Звертання: Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати; припливайте до колиски, лебеді, як мрії; опустіться, тихі зорі, синові під вії; виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу; можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину

Образи

Людей: мати,
син, друг,
мавки
чорноброві
(диво-
наречені);

Міфологічних
істот: досада;

Природи:
туман,
лебеді, ніч,
зорі, верби,
тополі;

Предметів і
явищ:
колиска,
хата, казка,
тривоги...

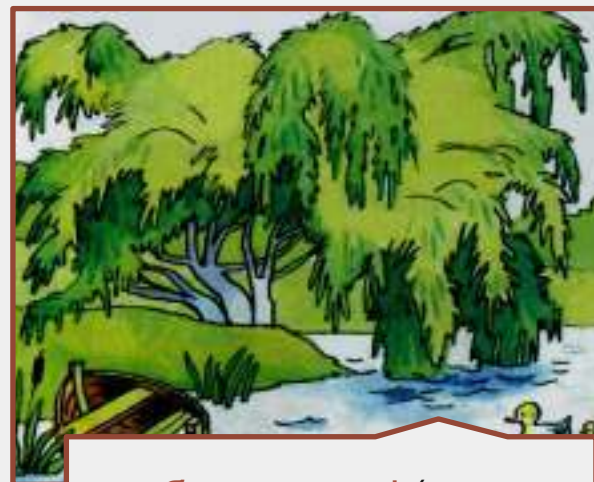
Символічні образи

казка (символ добра);

лебеді (символ
материнської любові,
відданості, мрії);

верби та тополі (символ
Батьківщини);

мати й Батьківщина
(символ найдорожчого в
людському житті).

«Лебеді рожеві». Рожевий колір символізує ставлення до життя як до казки, небажання або невміння помічати негаразди. У дитинстві все бачиться красивим, ніжним, добрим.

«Зорі сургучеві». Епітет „сургучеві" допомагає уявити не лише темний брунатний колір. Оскільки це в'язка речовина, то можна передбачити, що автор використовує його, щоб описати картину дитячого сну.

«Приспані тривоги». Тривоги, проблеми для дитини поки що не існують. Тому вони приспані.

«Тихі зорі». Зорі не можуть бути іншими. Вони не вміють видавати ніяких звуків. Епітет „тихі" підкреслює, що коли дитина засинає, усе навкруги затихає, щоб у неї був спокійний сон.

Зорі — присутність божества, ангела-посланця Бога, надія. Оскільки у християнстві зорі означають божественне благе ставлення, то в даній поезії мова йде про благе ставлення Бога до дитини.

Лимани (вода) — символ народження; символ мінливого людського життя.

Півень у праукраїнців вважався передвісником зорі, а отже, пробудження життя.

**Чи можна обирати Батьківщину?
Чому багато українців залишають
рідну землю, шукаючи щастя за
кордоном?**

Вірш дуже актуальний

*І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі...*

Цей твір звучить як заповіт українцю, набуває водночас і національного характеру, і загальнолюдського значення. Адже шанобливе ставлення до Батьківщини притаманне будь-якій національно свідомій людині, яка поважає сама себе і своїх попередників.

Мікрофон

Що нового ви дізналися на уроці?

Що вас найбільше зацікавило?

Що б ти сказав поету, якби міг зустрітися з ним?

Домашнє завдання

Знати біографію Василя Симоненка, вміти її переказати

Вивчити напам'ять вірш «Лебеді материнства»

Що б ти сказав поету, якби міг зустрітися з ним?